

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ PROGRAMI**

**PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK ÖĞRETMENİ
OLMAYAN OKULLARDA OKUL YÖNETİCİLERİNİN
KARŞILAŞTIĞI SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ**

DÖNEM PROJESİ

SEFA AKGÜN

İSTANBUL, 2023

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ PROGRAMI**

**PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK ÖĞRETMENİ
OLMAYAN OKULLARDA OKUL YÖNETİCİLERİNİN
KARŞILAŞTIĞI SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ**

DÖNEM PROJESİ

**Sefa AKGÜN
(220512018)**

**Danışman
(Prof. Dr. Ali TAŞ)**

İSTANBUL, 2023

ETİK BİLDİRİM

Bu projenin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağılı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Sefa AKGÜN

TEŐEKKÜR

Bu projenin yazılmasında her zaman yardımcı olan, desteğini eksik etmeyen başta danışman hocam Prof. Dr. Ali TAŞ'a, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü hocalarıma, çalışanlarına teŐekkür ederim. Çalışmamda görüŐmelerime katılan, vakit ayıran okul yöneticilerine de teŐekkür ederim. Ayrıca hiçbir zaman desteğini esirgemeyen eŐime ve biricik kızıma da bilhassa Őükranlarımı sunarım.

Sefa AKGÜN

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK ÖĞRETMENİ OLMAYAN OKULLARDA OKUL YÖNETİCİLERİNİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sefa AKGÜN

ÖZET

Araştırmanın amacı, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunların değerlendirilmesi hakkında araştırma yapmak ve bu sorunların neler olduğunu öğrenmektir. Araştırmanın modeli eylem araştırması olup, araştırmanın çalışma grubu Kocaeli İli Çayırova İlçesi'nde bulunan Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmeni olmayan okullardaki okul yöneticileridir. Veri toplama aracı yarı yapılandırılmış görüşme için hazırlanmış soruları içermektedir. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmeni olmayan 10 okul yöneticisine ulaşılmış, 7 soru sorulmuş ve sorulan sorulara samimi cevaplar alınmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmeni olmayan okullardaki okul yöneticinin karşılaştığı sorunlar tespit edilmiştir. Bunlardan bazıları eğitim, seminer, yönlendirme eksikliği olduğu ve zorlandıkları görülmektedir. Ayrıca okul yöneticilerine bu uzmanlık alanıyla ilgili seminerler verilmesi gerektiğine de ulaşılmıştır. Genel olarak Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmeninin ne kadar önemli olduğu ve bulunmadığı okullarda okul yöneticilerinin ne kadar çok sıkıntı çektikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rehberlik, Psikolojik Danışma ve Rehberlik, Okul Yöneticisi

EVALUATION OF THE PROBLEMS FACED BY SCHOOL HEADS IN SCHOOLS WITHOUT PSYCHOLOGICAL COUNSELING AND GUIDANCE TEACHERS

Sefa AKGÜN

ABSTRACT

The aim of the research is to conduct research on the evaluation of the problems faced by school administrators in schools without Psychological Counseling and Guidance Teachers and to learn what these problems are. The model of the research is action research, and the study group of the research is school administrators in schools in Kocaeli Province Çayirova District that do not have Psychological Counseling and Guidance Teachers. The data collection tool includes questions prepared for the semi-structured interview. 10 school administrators who are not Psychological Counseling and Guidance Teachers were reached, 7 questions were asked and sincere answers were received. Considering the results of the research, the problems faced by the school administrators in schools without Psychological Counseling and Guidance Teachers have been identified. Some of them seem to lack training, seminars, guidance and have difficulties. In addition, it has been reached that school administrators should be given seminars on this area of expertise. In general, it is seen how important the Psychological Counseling and Guidance Teacher is and how much trouble the school administrators suffer in schools where they are not present.

Keywords: Guidance, Psychological Counseling and Guidance, School Administrator

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	vii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Araştırmanın Amacı	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	2
1.5. Tanımlar.....	3
İKİNCİ BÖLÜM	4
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	4
2.1. Rehberlik	4
2.2. Psikolojik Danışma.....	4
2.3. Okul Yöneticisinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görevleri.....	5
2.4. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenin Eğitim Kurumuyla İlgili Görevleri.....	5
2.5. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanındaki Çalışmalar.....	5
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	7
3. YÖNTEM	7
3.1. Araştırma Modeli	7
3.2. Çalışma Grubu	7
3.3. Veri Toplanması.....	8
3.4. Verilerin Analizi.	8
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	9
4. BULGULAR.....	9
4.1. Bulgular.....	9
BEŞİNCİ BÖLÜM	13
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	14
5.1. Sonuç.....	14
5.2. Öneriler.....	15
KAYNAKÇA	16

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1 : Okul Yöneticilerine Ait Demografik Bilgiler.....	7
Tablo 2 : Görüşme Soruları.....	8
Tablo 3 : Psikolojik danışma ve rehber öğretmeni olmayan okul yöneticilerinin gerçekleştirilen eğitimlerin nasıl yapıldığına ilişkin verdiği cevaplar.....	9
Tablo 4 : e-Rehberlik modülünün psikolojik danışma ve rehberlik öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin yönetim işlerini ne kadar etkilediğine ait verdiği cevaplar	10
Tablo 5 : Psikolojik danışman ve rehber öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin bağımlılık ile mücadele konusunda okullarında yaptıkları çalışmalara ait verdiği cevaplar.....	11
Tablo 6 : Psikolojik Danışma ve Rehber Öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin son sınıf öğrencileri yönlendirme işlemlerine ait verdiği cevaplar.....	12
Tablo 7 : Psikolojik danışman ve rehber öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin PDR Öğretmeninin Bulunmasına ait sorulara verdiği cevaplar.....	12
Tablo 8 : Psikolojik danışma ve rehber öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin kendilerini bu konuda geliştirmeleri hakkındaki düşüncelere verdiği cevaplar.....	13

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, amacı, önemi, sınırlılıkları ve tanımlamalar bulunmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Günümüz dünyasında yaşanan değişimler eğitimin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Eğitim ailede başlamakta ve okul ile devamı sağlanmaktadır. İnsanlar hayatları boyunca sorunlarla, problemlerle ve diğer sıkıntılarla karşılaşabilmekte ve rehberliğin önemi akıllara gelmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın amaçlarından birisi de öğrencileri, kendilerine, ailelerine, sosyal hayatına faydalı katkılar sağlayan, herkesle barışık, saygılı, yardımlaşmayı bilen, doğruluk sahibi bireyler yetiştirmeyi sağlamaktır. (URL-1).

Eğitim-öğretim hizmetleri kapsamında bulunan Özel Eğitim ve Rehberlik teşkilatlanmasında ilgili yönetmelik gereği rehberlik servisleri kurulmasına ve etkin çalışmasına yönelik tedbirler alınacağı karara bağlanmıştır (RG,22 Mayıs, Sayı 31488).

Bireylerin çevresi ile uyum içerisinde yaşayabilmesi, çevresiyle etkili iletişim kuracağı davranış biçimlerine bağlıdır. Bu davranış biçimleri için bireylerin en kritik dönemi örgün eğitim içerisinde elde ettiği kazanımlardır. Çünkü birey ailesi dışında bu örgün eğitim çağında toplum içerisinde kendine bir yer arayışında olmaktan olduğundan bu dönem özellikle önemlidir. Kendi yeteneklerini bu çağlarda keşfeden birey aynı zamanda bir problem durumu ile karşılaştığında olası çözüm önerilerinin de farkına varıp bu şekilde çevresiyle sağlıklı bir iletişim kurabilir. Bu süreç içerisinde birey bir rehber ihtiyacı duyar (Akın, 2007).

Günümüzde okullarda eğitim hizmetlerini yürütmekte olan üç gruptan söz etmek mümkündür. Eğitim-öğretim görevi üstlenen öğretmenler, bu işleyişin düzenli

olmasını sağlayan yöneticiler, öğrencilerin kendilerini tanımalarına yardımcı olan danışmanlardır (zgven, 1999).

Bu sebepten dolayı okulda önemli görevleri olan Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetlerini yürüten öğretmenlerin günümüz şartlarında mevcut bazı okullarda olmadığı görülmüştür. Bu alışma Kocaeli ili ayırova ilçesinde bulunan Psikolojik Danışma ve Rehberlik ğretmenlerinin bulunmadığı okullarda çalışan okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunların değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

1.2. Araştırmanın nemi

Günümüzde ğrencilerpsikolojik sorunlar,akran zorbalığı,zararlı alışkanlıklar ve teknoloji bağımlılığı gibi problemlerle karşılaşmaktadırlar. Karşılaştıkları bu sorunlara çözüm bulmakta zorlanabilir hatta çözüm bulamamaktadırlar. Ayrıca ders çalışma planı, yönlendirme, akademik kariyer gibi konularda da desteğe ihtiyaçları vardır. Bu konularda da bir uzman desteğine ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu araştırmanın nemi Psikolojik Danışma ve Rehberlik ğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunları görerek bu alanın ne kadar önemli olduğunu görmektir.Aynı zamanda böyle bir araştırmanın çok olmadığı görülmekte ve literatüre katkı sağlanması da hedeflenmektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Kocaeli İli ayırova İlçesi'nde Psikolojik Danışma ve Rehberlik ğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunların değerlendirilmesi hakkında araştırma yapmak ve bu sorunların neler olduğunu öğrenmektir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma 2022-2023 eğitim-ğretim yılında okul yöneticileriyle sınırlıdır. Kocaeli İli ayırova İlçesi'nde görev yapan Psikolojik Danışma ve Rehberlik ğretmeni olmayan ortaokul ve ortaöğretim okul yöneticileriyle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Rehberlik: Bireyin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda yapılan yönlendirme çalışmalarıdır.

Psikolojik Danışma ve Rehberlik: İhtiyaç olunan akademik, psikososyal, gelişimsel vb. konularda bireye veya gruba yönelik yapılmış olan tüm psikolojik iyileştirme çalışmalarının bütünüdür.

Okul Yöneticisi: Okulda Milli Eğitimin amaçlarına yönelik eğitim-öğretim faaliyetlerinin geliştirilmesinden sorumlu olan kişidir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesi ve araştırmayla ilgili yapılmış olan çalışmalar yer almaktadır.

2.1. Rehberlik

Rehberlikle ilgili birçok tanım ve tanımlamalar yapılmıştır. Ancak bazı tanımlamalar ortak tanımlar içerisine alınmıştır.

Rehberlik, bireyin kendini anlayıp çevresindeki fırsatları kendi yetenekleri doğrultusunda değerlendirebilmesini sağlamaya yönelik uzmanlık alanıdır (Kuzgun, 2002).

Bireyin sağlıklı yaşantılar edinebilmesinde, sağlıklı bir karar ve tercih süreci geçirmesinde yardımcı olan çalışmalar bütünüdür (Tan, 1982).

Bireyin kendini ve çevresini bir bütün olarak tanıyıp değerlendirmesi ve doğru adımlar atarak kendini geliştirebilmesi için yapılan düzenli ve uzmanlık gerektiren bir yardım sürecidir (Kuzgun, 2002).

Bireyin kendi içsel gücünü keşfederek yaşantılarını sağlıklı değerlendirebilmesi, yaşadığı toplum ve çevreye uygun normlar çerçevesinde adapte olabilmesi için yapılan ve uzmanlık gerektiren yardım sürecidir.

Rehberlik hizmeti kişinin ruh sağlığını iyileştirme, kişiliğine uygun aktiviteler edinme, gizli potansiyellerini keşfedip kullanabilme ve kişiliğine uygun meslek seçimi yaparak topluma uyumlu bir şekilde yaşayabilmesi için yapılan yardımlar bütünüdür (Kuzgun, 1995).

2.2. Psikolojik Danışma

Kişisel yaşamında ve ilişkilerinde problem yaşayan birey ile sorunun çözümüne yardımcı olacak profesyonel kişi arasında problemi çözmeye yönelik gerçekleşen karşılıklı etkileşime dayanan süreçtir (Tan, 2000).

Bireysel farklılıkların, bireyin topluma uyumunu, benzer problemler yaşayan grupların ruh sağlığını, iyi oluş hallerini, hedeflerini güçlendiren, yaşantısını ve kariyerini destekleyen profesyonel bir ilişkidir (Kaplan, 2014).

2.3. Okul Yöneticisinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Görevleri

Okulda fiziki mekan hazırlama.

Kurumdaki Psikolojik Danışma ve Rehberlik ihtiyacının giderilmesi.

Okulun rehberlik planlarını ve bu alandaki uygulamalarını takip etmek

Okul rehberlik komisyonu kurmak ve başkanlık etmek

2.4. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmeninin Eğitim Kurumu ile ilgili Görevleri

Öğrencilerin akademik ve sosyal, duygusal alanlarda gereksinim duydukları bilgileri bireysel veya grup çalışmalarıyla yürütme

Öğrencilerin sosyal, duygusal ve akademik gelişimlerini yürütme

Öğrencilerin kendilerini keşfetmelerine yardımcı olma

Öğrencilerin davranışlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmaları yürütme

Afet, istismar, intihar ve salgın gibi zorlu yaşam olaylarında okul paydaşlarına gerekli psikolojik ve sosyal desteği sağlama

Özel eğitim gibi uzmanlık gerektiren durumlarda yardıma ihtiyacı olan öğrencileri tespit ederek gerekli kurum ve kuruluşlara sevk işlerini (RG,14 Ağustos, Sayı 31213).

2.5. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanındaki Çalışmalar

Deniz (1993), okul yöneticisi, sınıf öğretmeni ve ders öğretmeninin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin bazı değişkenlere göre inceleyip araştırmıştır. Malatya şehrindeki ortaöğretim kurumlarında olan bu araştırmada cinsiyet değişkenine göre sınıf ve ders öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin benzerlik göstermediği, erkek öğretmenlerin beklentilerinden kadın öğretmenlerin beklentilerinin daha çok görüldüğünü belirtmiştir. Öte yandan okulda rehberlik servisinin bulunup bulunmaması, psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti öncesinde veya psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti

içinde rehberlik dersi alıp almadıkları, mezun oldukları fakülte, brans, öğretmenlikte geçen hizmet süresi gibi değişkenler ile psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentileri arasında büyük ayrım görülmemiştir.

Suna (1998), incelediği araştırma neticesinde öğretmenlerin büyük bir kısmının öğrenciyi tanıma teknikleri konusunda tam yeterli olmadığını görmüştür.

Ök (1994), rehberlik ve psikolojik hizmetleri değerlendirme konusunda okul yöneticisi ve diğer görevli kişiler arasında anlamlı değerlendirme farklılıkları olduğunu gözlemlemiştir.

Ada'nın (1990), orta dereceli okullarda yaptığı rehberlik hizmetleri araştırmasında öğretmenler, okullardaki rehberlik hizmetlerinin rehberlik ve psikolojik danışmanlar tarafından yürütülmesini söylemişlerdir.

Akbaş ve Çam (2003), 2001-2002 eğitim öğretim yılında 79 psikolojik danışma ve rehberlik, 271 okul yöneticisi, 16 sınıf öğretmeni üzerinde nitel ve nicel veriler toplamak yoluyla gerçekleştirdikleri çalışmada okullarda psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin sağlanmasındaki birbirlerine olan desteği incelemiş ve yönetici katkısı, güçlü iletişim, güzel bir psikolojik danışma ve rehberlik anlayışı, öğrenci gereksinimlerine duyarlılık, görevlerin yapılması, öğrenci nüfusunun azlığı, çoğunluklu veli katılımı, psikolojik danışmanın çaba ve arzusunu, isteklilik, eğitim ve gelişime önem veren bir anlayış, koruyucu önleyici psikolojik danışma ve rehberlik anlayışı gibi faktörlerin fazla olduğu eğitim kurumlarında işbirliği düzeyinin de fazla olduğunu ortaya koymuşlardır.

Bir başka araştırma örneğinde ise, İstanbul ilindeki ilköğretim okul idarecilerinin psikolojik danışma ve rehberlik görevleri hakkında ne kadar bilgili olduğunu hedefleyen çalışmasıdır. Yapılan bu araştırma sonucuna göre; ilköğretim okulu müdürlerinin rehberlik ve psikolojik danışmanın görevleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir (Paskal, 2001)

ÜÇÜNCÜBÖLÜM

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmeni olmayan okullardaki okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunların ortaya konulması amacıyla nitel araştırma yöntemiyle hazırlanmıştır.

Bu araştırma nitel araştırmadan durum çalışması desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırmalar keşfedici özellikte olmaları sayesinde üzerinde çok çalışılmayan araştırmaları incelemede ve aydınlatmada kullanışlı olmaktadır (Neuman, 2012).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu Kocaeli İli Çayırova İlçesi'nde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmeni olmayan okullarda görev yapan okul yöneticileridir. 10 okul yöneticisine sorular sorulmuş ve verilen cevaplar yazılmıştır. Yaklaşık 25 dakika sürmüştür. Sorular yüz yüze sorulmuştur. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin demografik bilgileri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1 Okul Yöneticilerine Ait Demografik Bilgiler:

Katılımcı	Okul Türü	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Görev Yeri
Y1	Lise	Erkek	Lisans	Çayırova
Y2	Ortaokul	Erkek	Lisans	Çayırova
Y3	Ortaokul	Erkek	Yüksek Lisans	Çayırova
Y4	Lise	Erkek	Lisans	Çayırova
Y5	Ortaokul	Erkek	Lisans	Çayırova
Y6	Ortaokul	Erkek	Lisans	Çayırova
Y7	Ortaokul	Kadın	Yüksek Lisans	Çayırova
Y8	Ortaokul	Erkek	Yüksek Lisans	Çayırova
Y9	Ortaokul	Erkek	Lisans	Çayırova

Y10	Ortaokul	Kadın	Yüksel Lisans	Çayırova
-----	----------	-------	---------------	----------

Tablo 1’de Okul Yöneticilerinin 2’si kadın, 8’i erkektir. Görev yerleri Çayırova İlçesi’dir. 6’si lisans, 4’ü yüksek lisans mezunudur.

3.3. Veri Toplanması

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu için 7 soru seçilmiş ve görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme esnasında elde edilen veriler yazılarak kayıt altına alınmıştır. Sonuçların veri analizi yapılarak araştırmaya dahil edilmiştir.

Sorular okul yöneticilerinin odalarında yapılmış olup; içten, samimi bir ortam oluşturulmuştur.

Ayrıca hiçbir baskı ve zorlama yapılmayıp, gönüllülük esasına dayalı olmuştur.

Tablo 2 Görüşme Soruları

İhtiyaç doğrultusunda öğrencilere gerçekleştirilecek olan eğitimlerin uygulamasını nasıl yapıyorsunuz?

E rehberlik işleri okul yönetim işlerini ne kadar etkilemektedir?
En çok hangi bağımlılıklarla ilgili çalışmalar yapıyorsunuz?
Son sınıf öğrencilerinin yönlendirme işlerinde öğrencilere ne tür destek oluyorsunuz?
Size göre okullarda Psikolojik Danışma Ve Rehberlik öğretmenin olması gerektiğini düşünüyor musunuz?
Okul müdürlerinin Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Hizmetleri alanında kendini geliştirmesi hakkında düşünceleriniz nedir?

3.4. Verilerin Analizi

Görüşme formu ile bulunan veriler yazılı hale getirilmiştir.

Bu veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. İçerik analizi, araştırmacının elde ettiği verileri kodlayarak anlamlandırıp kategori ve temalar oluşturup okuyucuya sunmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2008).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde yapılan araştırma sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular bölümünde, Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmeni olmayan okullarda görev yapan okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunlara ait sorulara verilen cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgular incelenmiştir.

4.1. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma sonucu elde edilen verilere yer verilmiştir. Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmeni olmayan okullarda, okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunların değerlendirilmesine ilişkin, okul yöneticilerine, ihtiyaç doğrultusunda öğrencilere gerçekleştirilecek olan eğitimlerin uygulanmasının nasıl yapıldığı, e-rehberlik modülünün işlevselliği, bağımlılık ile mücadele, öğrencilerin mesleki yönlendirme işlerinde neler yapıldığı, Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmenin olmasının önemi ve okul yöneticilerinin kendilerini bu alanda nasıl geliştirebilecekleri ile ilgili temel öğeler belirlenmiş olup, bu temalara ait yöneticilerin ifadelerine doğrudan alıntı yapılarak yer verilmiştir.

4.1.1. İhtiyaç Doğrultusunda Öğrencilere Gerçekleştirilecek Eğitimlerin Nasıl Yapıldığına Ait Bilgiler

Tablo 3 Psikolojik danışma ve rehber öğretmeni olmayan okul yöneticilerinin gerçekleştirilen eğitimlerin nasıl yapıldığına ilişkin verdiği cevaplar

Eğitimi verenler	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10
Farklı Okul PDR Öğretmenleri	+					+				
Sınıf Rehber Öğretmenleri			+	+	+				+	+
Darıca RAM		+					+	+		

Araştırmaya katılan okul yöneticileri ihtiyaç olması halinde öğrencilere verdikleri eğitimlerin nasıl yapıldığını ifade etmişlerdir.(Y1,Y6)’’Bu konuda destek almak istediğimiz zaman Darıca RAM’ı çağırıyoruz ve öğrencilere bilgilendirme yapıyoruz.’’(Y1,Y6)’’İhtiyaç olması halinde diğer okullardan Psikolojik danışma ve rehberlik öğretmeni çağırıp öğrencilere bilgilendirme yapıyoruz.’’ demiştir.

4.1.2. Psikolojik Danışma ve Rehber Öğretmeni Olmayan Okullarda Okul Yöneticilerinin e-Rehberlik Modülünü Kullanma Durumlarına Ait Bilgiler

Tablo 4 e-Rehberlik modülünün psikolojik danışma ve rehberlik öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin yönetim işlerini ne kadar etkilediğine ait verdiği cevaplar

e-Rehberlik modülü	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10
Zaman Problemi	+	+	+			+		+	+	+
Kullanılmıyor, hazırlık formu dolduruluyor.				+						
Darıca RAM yapıyor.					+		+			

Okul yöneticileri e-rehberlik modülünün kullanımıyla ilgili bilgiler vermiş ve genellikle vakit problemi yaşadıklarını belirtmişlerdir. Örneğin; ‘‘okulun evrak işleriyle ilgilenip arta kalan vakit olduğunda bakabiliyoruz ve modülü ancak bu sürede kullanıyoruz’’(Y1, Y2, Y3, Y6, Y8, Y9, Y10)demiştir.

4.1.3. Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmeni Olmayan Okullarda Okul Yöneticilerinin Bağımlılık ile Mücadele Durumlarına Ait Bilgiler

Tablo 5 Psikolojik danışman ve rehber öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin bağımlılık ile mücadele konusunda okullarında yaptıkları çalışmalara ait verdiği cevaplar

Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi Hakkında	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10
Sigara bağımlılığı		+	+		+	+	+	+	+	+
Alkol bağımlılığı		+	+			+	+	+	+	+
Uyuşturucu bağımlılığı		+	+			+	+	+	+	+
İnternet ve sosyal medya bağımlılığı	+			+		+	+	+	+	+

Yöneticilerin bağımlılıkla mücadele konusunda Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmeni olmamasına rağmen sigara, alkol, uyuşturucu, internet ve sosyal medya bağımlılıklarıyla ilgili eğitimler verdikleri görülmüştür. Günümüzde yaygın olan internet ve sosyal medya bağımlılığı yani diğer bir adıyla teknoloji bağımlılığına örnek olarak, "Öğrenciler maalesef teknolojiyi gerektiği gibi kullanamıyor. İnternet bağımlılığıyla ilgili sürekli olarak seminerler veriyoruz. Aynı zamanda sınıf rehber öğretmenleri aracılığıyla bilgilendirmeler yapıyoruz." demiştir.

4.1.4. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmeni Olmayan Okullarda Okul Yöneticilerinin Mesleki Yönlendirme Etkinliklerine Ait Bilgiler

Tablo 6 Psikolojik Danışma ve Rehber Öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin mesleki yönlendirme işlemlerine ait verdiği cevaplar

Mesleki Yönlendirme	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10
Okul Ziyareti	+	+				+			+	
Kariyer Günleri				+						
Okul Tanıtımı			+		+					+
Darıca RAM							+	+		

Mesleki yönlendirmede genel olarak zorlandıklarını bildiren okul yöneticileri gereken faydayı sağlayamadıklarını belirtmiştir. Bu konuda destek olarak okullara gezi, tanıtım ve özellikle de liselerde kariyer günleri yapmışlardır. (Y4)'' Okulumuz da lise öğrencileri olduğu için mesleklerini tanıtmaları için doktor, mühendis, mimar ve hakim gibi kişileri kariyer günlerine davet ettik.'' (Y1, Y2, Y6, Y9) konuyla ilgili düşünceleri şöyledir: '' Öğrencilerimize hedef olması için gitmek isteyecekleri okullara geziler düzenleyip, okullar hakkında bilgilendirme alıyoruz. Öğrencilerde olumlu hava yaratıyor. Daha bilinçli bir şekilde ders çalışıyorlar. Yönlendirme faaliyeti olarak bu gezilerin faydası olacağını düşünüyorum.

4.1.5. Psikolojik Danışman ve Rehberlik Öğretmeni Olmayan Okullarda Okul Yöneticilerinin PDR Öğretmenin Bulunmasına Ait Düşünceleri

Tablo 7 Psikolojik danışman ve rehber öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin PDR Öğretmenin bulunmasına ait sorulan soruya verdiği cevaplar

PDR Öğretmeni Bulunması	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10
Evet	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hayır										

Okul yöneticilerinin tamamından bu soruya alınan cevap Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmeninin okullarda kesinlikle olması gerektiği için evet cevabını vermişlerdir. Hatta (Y4) adlı okul yöneticisi ‘‘Bence Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmenini atamaya başlarken dezavantajlı okullardan başlanması gerekir. Asıl bu tarz okullarda olumsuz olaylar ve psikolojik sıkıntılar daha fazla olmaktadır.’’diyerek bulunması gerektiğini belirtmiştir.

4.1.6. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmeni Olmayan Okullarda Okul Yöneticilerinin Kendilerini Bu Konuda Geliştirmeleri Hakkında Düşünceleri

Tablo 8 Psikolojik danışma ve rehber öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin kendilerini bu konuda geliştirmeleri hakkındaki düşüncelere verdiği cevaplar

Okul Yöneticilerinin Kendini Geliştirmesi	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10
Hizmet içi Eğitim								+	+	
Seminer	+	+	+	+	+	+	+	+		
Kitap okuma				+	+				+	+

Bu araştırmaya katılan okul yöneticilerinin kendilerini geliştirme hakkında verdikleri yanıtlar genellikle aynı olmuştur. Vermiş oldukları cevaplarda okul yöneticilerinin kendilerini her daim yenilemesi ve geliştirmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

(Y9 ve Y10) konuyla alakalı olarak; ‘‘Okul yöneticileri kendilerini kesinlikle geliştirmeli ve bununla ilgili hizmet içi eğitimler almalıdır.’’(Y4, Y5, Y9, Y10) ise ‘‘Bir okul yöneticisi bu alanda uzman olmasa bile destek olmak için kendini yenilemeli ve alanla ilgili kitap, makale okumalıdır. ’’Diğer yöneticiler ise ortak cevap vermiştir ve şöyle demişlerdir: ‘‘Yönetici olarak bizler Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanıyla ilgili seminerlere katılmalıyız. Okulda öğrencilere bu alanla ilgili yardım için kendimizi yetiştirmeliyiz.’’

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın neticesinde Kocaeli İli Çayırova İlçesi'nde Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmeni olmayan okullardaki okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunların değerlendirilmesi hakkında araştırma yapılmıştır. Bu bölümde ise araştırmada elde edilen sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Kocaeli İli Çayırova İlçesi'nde Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmeni olmayan okullarda okul yöneticilerinin karşılaştığı sorunların değerlendirilmesi hakkında araştırma yapılmış ve bu sorunların neler olduğunu öğrenilmiştir. Okul yöneticileri bazı durumlarda elinden gelenleri yapmasına rağmen bazı durumlarda da uzman olmadığı için hiçbir şey yapamamaktadır. Hatta yardım edeyim derken olumsuz sonuçlar bile doğurabilir. Sorular sorulara verilen cevaplara bakıldığında ulaşılabilecek temel sorunlardan bazıları aşağıdaki gibidir.

- Öğrencilerin psikososyal ihtiyaçlarının karşılanmaması
- e- Rehberlik sisteminin tam olarak kullanılmaması
- Bağımlılıklarla ilgili tam bilgi verilememesi
- Yönlendirme işlemini yerine getirilememesi
- Okul yöneticilerinin alanda yetersiz olması
- Pdr öğretmenin eksikliği
- Sigara,alkol gibi zararlı alışkanlıklara başlayanların erken vakitte uzman yardımı alamaması

Bunlar gibi sorunlara karşı okul yöneticileri tam anlamıyla yetemediği için Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmeni olmayan okulların dezavantajlı oldukları görülmektedir.

Araştırmayla bir gerçek daha ortaya çıkmıştır ki okul yöneticileri Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmenin eksikliğini her zaman hissedecek ve öğrencilere tam anlamıyla destek olamayacaklardır.

5.2. Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde önerilere yer verilmektedir.

- Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmeni olmayan okullarda bu ihtiyaç giderilmelidir.
- Okul yöneticileri her zaman kendini Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında geliştirmelidir.
- Özellikle atamaya dezavantajlı okullardan başlanılmalıdır.
- Diğer okullardan Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmeni desteği alınmalıdır
- .

KAYNAKÇA

- Ada, Ş.**(1990). *Trabzon İli Ortaöğretim Okullarında Yürütülmekte Olan Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi*.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Akbaş, S. & Sabahattin, Ç.** (2003). “Okullarda Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Oluşturulan İşbirliğinin İncelenmesi”, 7. *Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, 09-11 Temmuz 2003, Malatya.
- Akın, B.** (2007). *Rehber öğretmenlerin görevlerine ilişkin öğretmenlerin beklentileri ve algıları*.(Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ayhan, B. İ.** (2004). *Liselerde ve özel dersanelerde çalışan psikolojik danışmanlarınpsikolojik danışma ve rehberlik biriminin işlevlerine ilişkin görev algılarının bazideğişkenler açısından karşılaştırılması*.(Yüksek Lisans Tezi), YÖK Tez Merkezi veritabanından erişildi (Tez No: 146261).
- Deniz, Z.** (1993). *Liselerdeki Yönetici, Sınıf Öğretmeni ve Ders Öğretmenlerinin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Beklentilerinin Bazı Değişkenlere göre İncelenmesi*.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Gürsel, M.** (2003). *Okul yönetimi*. Konya: Eğitim Kitabevi
- Kaplan, D. M. Tarvydas, V. M. ve Gladding, S. T.** (2014). 20/20: A vision for the future of counseling: The new consensus definition of counseling. *Journal of Counseling Development*, 92(3), 366-372.
- Kuzgun, Y.** (2002). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma*, ÖSYM Yayınları, Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği.** (2014). T. C. Resmi Gazete, 31213, 14 Ağustos 2020
- Neuman, W. L.** (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar III*. Cilt. 5. Basım. İstanbul: Yayın Odası.
- Ök, M.** (1994). *1950'den Günümüze Türkiye'de Rehberlik Hizmetleri*.

(Yayınlanmamış Doktora Tezi).Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Özguven, E. İ. (1999). *Çağdaş Eğitimde Psikoloji Danışma ve Rehberlik*, PDREM Yayınları, Ankara.

Paskal, K. (2001). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Bu Okullarda Görev Yapan Rehber Öğretmenlerin Görevleri ve Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Bilinçlilik Düzeyleri*.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Poyraz, C. (2007). *Orta dereceli okullarda yürütülen rehberlik hizmetleri üzerine bir araştırma*. (Doktora Tezi), YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 219752).

Suna, Ö. (1998). *İlköğretim I. Kademe I. Devrede Öğrenci Tanıma Tekniklerinin Değerlendirilmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Tan, H. (1990). Okullarımızda psikolojik hizmetlerin neresindeyiz. Türk PDR Dergisi,1(1), 27-31.

Tan, H. (2000). *Psikolojik danışma ve rehberlik*.İstanbul: MEB Yayınları.

Yeşilyaprak, B. (2015). *İlk ve ortaöğretimde gelişimsel rehberlik yaklaşımı*. Ankara: Pegem Akademi.

Yıldırım, A.& Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel çalışma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Url-1<<http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/613.pdf>>, erişimtarihi 14.10.2022